

Revidering av samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd, Kárášjoga gielda/ Karasjok kommune og Guovdageaidnu suohkan/ Kautokeino kommune

Det vises til:

- Kommuneloven kapittel 18 om interkommunalt politisk råd
- Samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd, Kárášjoga gielda/ Karasjok kommune og Guovdageaidnu suohkan/ Kautokeino kommune
- Intensjonsavtale: Samarbeidsavtale om tjenesteproduksjon og tjenesteutvikling imellom Guovdageaidnu suohkan/ Kautokeino kommune, Kárášjoga gielda/Karasjok kommune
- Kommunal- og distrikts departement: Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommuneloven, 2023: en veileder til kommuneloven
- Kommunal- og distrikts departement: Endelig rapport. Eksempler på sjekklister, samarbeidsavtaler mv. for interkommunalt samarbeid, 2023
- Prosjektplan Hovedprosjekt. Ávjovárri Interkommunalt samarbeid mellom Karasjok kommune og Kautokeino kommune. Revidert januar 2024

Saken bakgrunn:

Ávjovárri Interkommunale politiske råd (IPR) som samarbeidsform:

Kommuner kan løse sine oppgaver på ulike måter, og samarbeid mellom kommuner er vanlig. Omfanget av samarbeid og hva kommunene samarbeider om varierer. Interkommunalt samarbeid anses som en svært viktig del av kommunenes virksomhet. Det er pr i dag 57 operative regionsamarbeid/IPR i Norge, derav 3 i Finnmark.

Ávjovárri IPR ble etablert etter kommunelovens § 18-1 som interkommunalt politisk råd for kommunene Kárášjoga gielda/ Karasjok kommune og Guovdageaidnu suohkan/ Kautokeino kommune¹.

Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommuneloven fra Kommunal- og distriktsdepartementet² sier følgende om Interkommunalt politisk råd (IPR):

«Interkommunalt politisk råd (IPR) reguleres av kommuneloven kapittel 18. Samarbeidsmodellen er spesielt utviklet for politisk samarbeid om generelle samfunnsspørsmål som er av felles interesse for de kommunene og fylkeskommunene som er med i samarbeidet. Interkommunalt politisk råd skal ikke

¹ Samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd, Karasjok kommune og Kautokeino kommune

² Kommunal- og distriktsdepartementet Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommuneloven

produsere tjenester, men være et samarbeidsforum. Slike «rent politiske» samarbeid, skal organiseres som et IPR, og det kan ikke brukes en annen organisasjonsform til denne typen samarbeid.

Et IPR kan for eksempel ha som oppgave å avgi høringsuttalelser om forhold som berører det geografiske området som dekkes av kommunene/fylkeskommunene som er med, utvikle politikk for området og gi tilskudd for å stimulere til utvikling innen nærmere bestemte områder. Videre kan interkommunale politiske råd brukes når kommunene i fellesskap ønsker å utvikle en region, for eksempel ved areal- og transportplanlegging.

Typiske oppgaver for et interkommunalt politisk råd kan være å gi høringsuttalelser om forhold som berører regionen, bidra til å utvikle området som turistmål, utvikle næringspolitikk for området, være pådriver og kontaktpunkt for utviklingen av regionen og gi tilskudd for å stimulere til utvikling innen nærmere bestemte felt. Videre er samferdsel, næring, kultur, idrett, naturforvaltning og regional planlegging saker som kan behandles i interkommunale politiske råd

Et IPR kan også brukes som et strategisk organ for utviklingen av interkommunalt samarbeid mellom kommunene. Både kommuner og fylkeskommuner kan være deltakere i det samme interkommunale politiske rådet. Deltakerkommunene kan selv velge om et interkommunalt politisk råd skal være et eget rettssubjekt. Dette reguleres i samarbeidsavtalen, som er det dokumentet som legger grunnlaget for samarbeidet.

Et interkommunalt politisk råd styres av et representantskap med representanter fra alle kommunene. Utover dette står rådet nokså fritt til å bestemme hvordan samarbeidet skal organiseres. De kan både velge om det skal opprettes andre styringsorganer enn representantskapet og eventuelt hvilke oppgaver og myndighet styringsorganene skal ha. Representantskapet og eventuelle underordnede styringsorganer er folkevalgte organer, og reglene i kommuneloven om folkevalgte organer gjelder for disse.

I denne samarbeidsmodellen har deltakerkommunene ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelser overfor kreditorer. Samarbeidsformen egner seg derfor ikke for virksomhet som er utsatt for økonomisk risiko. Det gjelder uavhengig av om samarbeidet er organisert som et eget rettssubjekt» (Kommunal- og distriktsdepartementet: Veileder om interkommunalt samarbeid etter reglene i kommuneloven s 25).

Kommunene har ansvar innenfor mange ulike grunnleggende tjenester, som helse, velferdstjenester, utdanning, samferdsel, tekniske oppgaver, kultur og fritid. Interkommunalt samarbeid velges der kommuner kan løse en oppgave bedre gjennom et samarbeid og tilgang på felles ressurser og kompetanse, og derav kan levere en bedre tjeneste til innbyggerne enn hva kommunene klarer hver for seg. Kommunal og distriktsdepartementets rapport med eksempler på samarbeidsavtaler for ulike interkommunale samarbeid trekker frem følgende vanlige områder for interkommunalt samarbeid:

- Politiske samarbeid. Koordinering av politiske initiativ for å oppnå felles mål og håndtere regionale utfordringer.
- Nærings- og samfunnsutvikling. Samarbeid for å fremme økonomisk utvikling, tiltrekke investeringer, støtte lokale næringsliv, felles strategier for å styrke regionen og lokalsamfunn, samt tomt- og eiendomsutvikling.
- Helse og velferd. Samarbeid om innbyggerrettede tjenester innen barnevern, helsetjenester, eldreomsorg og andre sosiale tjenester.

- Oppvekst og skole. Barnevern (barnevernvakt) og PPT, spesialskoler og for eksempel felles utvikling av utdanningstilbud og kompetansebygging for å møte regionale behov.
- Infrastruktur og miljøutfordringer. Fagforum, samarbeid om utvikling og vedlikehold av infrastruktur som veier, vann- og avløpssystemer, felles vann-, avløps- og renovasjonsvirksomhet, energi, felles innsats for planlegging, arealforvaltning, og håndtering av miljøspørsmål.
- Beredskap og sikkerhet. Samarbeid innen beredskapstjenester, brann- og redningstjenester, samt tiltak for å styrke samfunnssikkerheten.
- Teknologi, digitalisering og administrasjon. Samarbeid innen informasjonsteknologi, digitalisering av tjenester, innkjøpsarbeid, revisjon og deling av ressurser for å optimalisere effektiviteten.

Det pågår ulikt faglig samarbeid på tvers av kommunene i Ávjovárri IPR og med andre kommuner, noen er formalisert og andre etter behov/erfaringsbasert.

Organisering av samarbeidet i Ávjovárri IPR

J.fr handlingsplanen³ består politisk styringsgruppe av ordførerne i kommunene. Bredere politisk deltakelse, herunder dialog med felles formannskap eller felles kommunestyremøte vurderes etter behov. Styringsgruppen skal drøfte veivalg og prioriteringer i det forberedende arbeidet og holdes løpende orientert om samarbeidets utvikling.

Administrativ prosjektgruppe består av kommunedirektørene, hovedtillitsvalgte fra begge kommunene, med tillegg av representant fra statsforvalteren og faglig fellesressurs. Bredere administrativ deltakelse fra berørte kommunalsjefer, tillitsvalgte og representanter for berørte regionale myndigheter vurderes etter behov. Prosjektgruppen har ansvar for utredning og iverksetting av prioriterte samarbeidsområder inkl, prosess mot styringsgruppen og felles saksframlegg for kommunestyrene. Prosjektgruppen vurderer løpende behov for etablering av prosjektgrupper og fagnettverk, inkl, bistand fra eksterne ressurspersoner.

Ávjovárri IPR har fra 01.03.2025 ansatt prosjektleder til sekretariatsfunksjon, oppstart, utvikling, koordinering og samordning av interkommunalt politisk råd. Prosjektleder skal være pådriver ovenfor begge kommunene til å starte prosesser med nye interkommunale samarbeidsprosjekt innenfor kommunal oppgaveløsning.

Følgende samarbeid om tjenester og forvaltning er arbeidet aktivt med i tråd med intensjonsavtalen og revidert handlingsplan⁴ mellom Guovdageainno suohkan/ Kautokeino kommune og Kárášjoga giella/Karasjok kommune fra 2023:

³ Samarbeidsavtale om tjenesteproduksjon og tjenesteutvikling imellom Karasjok og Kautokeino kommuner

⁴ Prosjektplan Hovedprosjekt. Ávjovárri Interkommunalt samarbeid mellom Karasjok kommune og Kautokeino kommune. Revidert januar 2024

- NAV er etablert som vertskommunesamarbeid fra 1.1.2024
- Forprosjekt i Barnevern er gjennomført og hovedprosjekt oversendt prosjektledelsen for oppstart.
- Fagsamarbeid etablert på flere områder som brann, forvaltning helse, plan, barnehagemyndighet og innenfor administrative områder.
- Det er gjennomført to workshops med 30 deltakere hvor det er etablert faglige samarbeid og innspill til formalisering og utvikling av mer forpliktene samarbeid.
- Etablert organisering av samarbeidet og styringsstruktur, hvor tillitsvalgte og statsforvalter deltar i administrativ styringsgruppe.
- Søknad om bygdevekstavtale er gjennomført, men ble ikke innvilget
- Tematikk og samarbeidsområder diskutert i felles formannskapsmøte januar 2024⁵.

Vurdering: Endringer i revidert samarbeidsavtale

Det er behov for å revidere samarbeidsavtalen i tråd med regelverk i kommuneloven kapittel 18, og rapport fra kommunal og dritriksdepartementet (2023)⁶

De viktigste revideringene fra tidligere avtale:

Navn og rettssubjekt:

- Navn på avtalen endres fra Samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd, Karasjok kommune og Kautokeino kommune til Samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd Kárášjoga gielda/Karasjok kommune og Guovdageainno suohkan/Kautokeino kommune.
- Rådet er ikke et eget rettssubjekt

Representantskap:

- Detaljer om møter, innkalling, og stemmegivning er inkludert. Minst to møter i representantskapet per år.

Administrasjon og støtte:

- Detaljert beskrivelse av administrativ støtte, inkludert koordinatorens rolle, kontorkommunens ansvar, og revisjon.

Medlemskap, utmelding og oppløsning:

⁵ Referat fra felles formannskapsmøte mellom Kautokeino og Karasjok kommune 11.01.24

⁶ KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET: ENDELIG RAPPORT EKSEMPLER PÅ SJEKKLISTER, SAMARBEIDSAVTALER MV. FOR INTERKOMMUNALT SAMARBEID 14. DESEMBER 2023.

- Detaljert beskrivelse av medlemskap, utmelding, og oppløsning, inkludert økonomisk sluttoppgjør og arkivoppbevaring.

Møtegodtgjørelse:

- Den enkelte kommune bærer selv sine kostnader ved deltakelse.

Ikrafttredelse og tvister:

- Ikrafttredelse når begge deltakerkommunene har vedtatt avtalen. Tvister søkes løst gjennom forhandlinger.

Forslag til vedtak

Revidert samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd, mellom Guovdageaidnu suohkan/ Kautokeino kommune og Kárášjoga gielda/Karasjok kommune godkjennes. Saken legges frem for kommunestyrene i samarbeidskommunene for endelig vedtak.

Vedlegg

- Revidert samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd, Kárášjoga gielda/ Karasjok kommune og Guovdageaidnu suohkan/ Kautokeino kommune
- Samarbeidsavtale for Ávjovárri Interkommunale politiske råd, Karasjok kommune og Kautokeino kommune